

Uppföljningsrapport

2021-08-24

Implementering av YAM – Youth Aware of Mental health i Landskrona stad

Sammanfattning av elevernas åsikter och röster från genomförandet av YAM under läsåret 2020/2021

PART – Preventivt arbete tillsammans

Inom PART arbetar Landskrona, Helsingborg och Region Skåne, tillsammans med andra samhällsaktörer och civilsamhällets ideella krafter, med innovation i välfärdsbygget. Målet för samarbetet är att hitta nya lösningar på gemensamma samhällsutmaningar kopplat till barn och unga samt deras föräldrar.

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning.....	2
2. Inledning	4
3. Deltagande och svarsfrekvens	5
4. Genomförande	5
5. Resultat.....	5
5.1 Upplevelsen av att delta i YAM.....	5
5.2 Ökad kunskap	7
5.2.1 Psykisk hälsa och vad man kan göra själv för att må bättre.....	7
5.2.2 Stötta kompisar som har det jobbigt.....	8
5.3 Upplevd nytta	9
5.4 Åsikt om att skolan erbjuder YAM.....	10
5.5 Övriga kommentarer/synpunkter om YAM.....	11
6. Läsåret 2020/21 vs. läsåret 2019/2020	12
7. Slutord och reflektion.....	13
8. Bilagor.....	15
8.1 Elevsvar fördelat på skolor stad	15
8.2 Elevsvar fördelat på skolor tätorter.....	17

1. Sammanfattning

I den här rapporten sammanfattas och beskrivs de synpunkter och åsikter om YAM som framkommit i uppföljningen med samtliga elever under läsåret 2020/2021. Under läsåret genomfördes YAM i fysisk form på två skolor under höstterminen och i digital form på tre skolor under vårterminen. Digitala YAM togs fram som ett alternativ till att inte erbjuda YAM överhuvudtaget på grund av rådande pandemirestriktioner.

Samma uppföljningsfrågor har ställts till alla elever men upplägg och innehåll i fysiska respektive digitala YAM skiljer sig åt i många avseenden. Detta gör att en jämförelse dem emellan blir missvisande. Resultaten redovisas därför separat för fysiska resp. digitala YAM i den här rapporten¹.

Fysiska YAM:

Totalt sett har en majoritet av alla elever upplevt att YAM gett dem ökad kunskap om psykisk hälsa, om vad man själv kan göra för att må bättre när livet känns jobbigt samt hur man kan stötta kompisar som har det jobbigt. En majoritet av eleverna har även angett att de tror att de kommer att ha nytta av lärandet från YAM. Genomgående har elevernas svar på dessa frågor sett ut enligt följande:

Skattningsfråga:	<u>1-2</u>	<u>3</u>	<u>4-5</u>
- YAM har gett mig ökad kunskap om vad jag kan göra själv för att må bättre när livet känns jobbigt - YAM har gett mig ökad kunskap om psykisk hälsa - YAM har gett mig ökad kunskap om hur jag kan stötta kompisar som har det jobbigt	20%	35%	45%
Jag tror att jag kommer att ha nytta av det jag lärt mig i YAM	25%	35%	40%

1= jag har inte lärt mig någonting/ ingen nytta av det jag lärt mig, 5= jag har lärt mig jättemycket/stor nytta av det jag lärt mig

En majoritet av eleverna har upplevt deltagandet i YAM som bra eller mycket bra. Samma sak gäller angående elevernas åsikt om att skolan erbjuder YAM. Överlag har det funnits viss variation mellan uppföljningssvaren på de två skolorna men denna har inte varit stor.

När elevernas svar fördelas utifrån könstillhörighet framkommer att killarna skattar sin kunskapsökning något högre än tjejerna när det gäller ökad kunskap om psykisk hälsa och om vad man kan göra själv för att må bättre när livet känns jobbigt. Killarna skattar också lite högre än tjejerna gällande tron att de kommer att ha nytta av kunskaperna från YAM. Något fler tjejer än killar anser att de fått ökad kunskap om hur man kan stötta kompisar som har det jobbigt. Det fanns inga direkta skillnader mellan killar och tjejer gällande upplevelsen av att delta i YAM och åsikten om att skolan erbjuder denna utbildning.

¹ "Ökad kunskap" och "nytta av lärandet" nedan definieras som svarsalternativ 4-5 på nedanstående tabells skattningskala.

En majoritet av eleverna som identifierar sig som annat (4 elever) upplevde att YAM gett dem ökad kunskap om psykisk hälsa samt tror att de kommer att ha nytta av det de lärde sig i YAM. Majoriteten av dessa elever ansåg också att det varit bra eller mycket bra både att delta i YAM och att skolan erbjudit YAM. Gällande kunskapsökning om vad man själv kan göra för att må bättre samt hur man kan stötta kompisar som har det jobbigt så valde samtliga svarsalternativ 3.

Digitala YAM:

Totalt sett har en majoritet av eleverna som erbjudits digitala YAM upplevt att de inte fått någon ökad kunskap². Varken om psykisk hälsa, om vad man själv kan göra för att må bättre när livet känns jobbigt eller om hur man kan stötta kompisar som har det jobbigt. En majoritet av eleverna har även angett att de inte tror att de kommer att ha nytta av lärandet från digitala YAM. Genomgående har elevernas svar på dessa frågor sett ut enligt följande:

Skattningsfråga:	1-2	3	4-5
• YAM har gett mig ökad kunskap om vad jag kan göra själv för att må bättre när livet känns jobbigt	55%	30%	15%
• YAM har gett mig ökad kunskap om psykisk hälsa	45%	30-35%	20-25%
• YAM har gett mig ökad kunskap om hur jag kan stötta kompisar som har det jobbigt			
• Jag tror att jag kommer att ha nytta av det jag lärt mig i YAM			

1= jag har inte lärt mig någonting/ ingen nytta av det jag lärt mig, 5= jag har lärt mig jättemycket/stor nytta av det jag lärt mig

Elevernas åsikter om att delta i YAM fördelade sig relativt jämt mellan de olika svarsalternativen: dåligt, sådär, ganska bra, bra och mycket bra. Dock med en majoritet som ansåg att det varit "dåligt" eller "sådär" att delta. En stor majoritet tyckte att det var bra eller mycket bra att skolan erbjudit YAM. Överlag har fördelningen mellan elevsvaren på de tre skolorna varierat stort. Minst skillnad mellan skolorna återfanns i svarsfördelningen på frågan om YAM gett ökad kunskap om vad man själv kan göra för att må bättre när livet känns jobbigt.

När elevernas svar fördelas utifrån könstillhörighet framkommer att killar genomgående skattar sin kunskapsökning lägre än tjejer på samtliga frågor om ökad kunskap. Killarna skattar även lägre än tjejerna i tron att de kommer att ha nytta av lärandet från YAM. När det gäller upplevelsen av att delta i YAM så är det bara en liten skillnad mellan tjejernas och killarnas svar. I åsikten om att skolan erbjuder YAM så tyckte en majoritet av både killar och tjejer att det var bra eller mycket bra. Andelen tjejer som tyckte detta var dock betydligt större än andelen killar. Bland eleverna som identifierade sig som annat (6 elever) skattade en stor majoritet lågt på samtliga frågor utom gällande deras åsikt om att skolan erbjuder YAM. Här ansåg hälften att det var dåligt eller sådär och hälften ansåg att det var bra eller mycket bra.

² Upplevelsen att YAM "inte gett ökad kunskap" samt "inte nytta av lärandet från YAM" definieras som svarsalternativen 1-2 på nedanstående tabells skattningskala.

2. Inledning

Hösten 2018 fattade Landskrona stad beslut om att implementera den hälsofrämjande och förebyggande utbildningen YAM - Youth Aware of Mental health, som en del i åk 8 på samtliga fem kommunala högstadieskolor i staden. Satsningen har förankring i både kommunfullmäktiges uppdrag till utbildningsförvaltningen kring psykisk ohälsa och i utbildningsnämndens mål att utbilda Landskronaborna för en föränderlig värld och bidra till hållbara samhällsvärden. YAM har även en direkt koppling till målen i det folkhälsoarbete som bedrivs i staden samt till Region Skånes handlingsplan för suicidprevention.

Under läsåret 2020/2021 genomfördes YAM i fysisk form på två skolor under höstterminen och i digital form på tre skolor under vårterminen. Digitala YAM togs fram som ett alternativ till att inte erbjuda YAM överhuvudtaget på grund av rådande pandemirestriktioner. Fysiska YAM gavs på de två innerstadsskolorna och digitala YAM gavs på de tre skolor som ligger i tätorterna utanför. Vid uppföljningen av både fysiska och digitala YAM har exakt samma frågor ställts till eleverna. Uppföljningssvaren kan dock inte jämföras med varandra, då eleverna inte fått del av samma innehåll:

Fysiska YAM • Manualstyrt och evidensbaserat • Fem lektionspass fördelade över tre veckors tid • Endast YAM-instruktör och medhjälpare närvarar i klassrummet	Digitala YAM: • Frångår manualen och är lokalt utformad av YAM-samordnaren • Två entimmes lektioner fördelade på två veckor. Informationen som ges motsvarar innehållet i den första fysiska YAM-lektionen • Klassen sitter samlad i ett klassrum och eleverna är uppkopplade med hörlurar framför vars en dator. Personal på skolan närvarar i klassrummet och instruktören/medhjälparen håller i YAM via Teams

På grund av olikheterna innehåller denna rapport separata sammanfattningar av elevernas röster från fysiska respektive digitala YAM. Svaren redovisas under samma rubriker enbart för att underlätta läsningen av rapporten. Den här rapportens syfte är dels att sätta strålkastarljuset på ungdomarnas upplevelse av YAM och dels att utgöra ett underlag för Landskrona stads fortsatta arbete med YAM och med att utforma insatser för att främja barn och ungas psykiska hälsa. Rapporten är utformad för att kunna tillgodose både den som vill fördjupa sig i resultatet från varje uppföljningsfråga och den som vill få en övergripande bild av hur eleverna uppfattat fysiska respektive digitala YAM under läsåret. Rapporten är en beskrivning av vad som framkommit i uppföljningarna med eleverna och innehåller inga slutsatser eller värderingar av resultatet.

3. Deltagande och svarsfrekvens

Under höstterminen deltog 135 elever i fysiska YAM. Av dessa svarade 74% (100 elever) på uppföljningsfrågorna³. Av dessa identifierade sig 52 elever som killar, 44 som tjejer och 4 som annat.

Under vårterminen deltog 143 elever i digitala YAM. Av dessa svarade 59% (85 elever) på uppföljningsfrågorna⁴. Av dessa identifierade sig 39 elever som killar, 40 som tjejer och 6 som annat.

Den här rapporten beskriver elevernas åsikter om YAM utifrån perspektiven (1) samtliga elever och (2) svar fördelat på killar, tjejer och annat. Utifrån dessa perspektiv blir elevernas samlade svar per automatik viktade mot de skolor där störst antal elever svarat. På de båda innerstadsskolorna har nästan dubbelt så många elever svarat på den ena skolan som på den andra. Mellan dessa skolor var skillnaden i hur eleverna fördelade sina svar dock inte så stor. På de tre skolorna i tätorterna fanns också en skola där dubbelt så många elever svarade jämfört med en annan av skolorna. Bland tätortsskolorna skiftade elevernas svarsfördelning i flera fall väldigt mycket mellan skolorna. I rapportens bilagor återfinns elevernas svar (samtliga elever) fördelat på de olika skolorna. I rapporten har alla siffror avrundats. De exakta siffrorna finns även de i rapportens bilagor.

4. Genomförande

Uppföljningen genomfördes rent konkret genom att samtliga elever fick sju webbenkätfrågor om hur de upplevt deltagandet i YAM. Frågorna innehöll olika svarsalternativ som eleverna fick välja mellan. I enkäten fanns också möjlighet att fritt kommentera de svar som getts. Frågorna besvarades av eleverna inom en två- till treveckorsperiod från det att YAM avslutades på deras skola.

5. Resultat

5.1 Upplevelsen av att delta i YAM

Den första frågan eleverna fick besvara var: ”Vad tyckte du om att delta i YAM?” utifrån svarsalternativen dåligt, sådär, ganska bra, bra och mycket bra.

Samtliga elever

Fysiska YAM: Majoriteten av eleverna tyckte att det var bra eller mycket bra att delta i YAM och i denna fråga var det ingen större skillnad mellan svaren på de båda skolorna. I elevernas samlade kommentarer till frågan lyfte en majoritet av dem fram att YAM upplevts som *bra*, *viktigt*, *roligt*, *lärorikt* och ”bra för de elever som mår dåligt”. I de kommentarer som gav uttryck för att eleverna

---

³ Svarsfrekvensen på skola ett var 88% (35 elever) och på skola två var den 68% (65 elever).

⁴ Svarsfrekvensen på skola ett 83% (39 elever), på skola två 53% (30 elever) och på skola tre 41% (16 elever).

inte uppskattat YAM skrevs att det varit *tråkigt*, *onödigt* och "inte gav något ökat lärande" eftersom detta var kunskap eleven antingen hade sedan tidigare eller inte ansåg sig behöva.

Digitala YAM: Majoriteten av eleverna tyckte att det var dåligt eller sådär att delta i YAM. Deras åsikter var dock relativt jämt fördelade mellan de olika svarsalternativen. I digitala YAM var det genomgående en stor variation mellan de tre skolornas olika elevsvar. På en skola svarade en stor majoritet att de upplevde deltagandet som dåligt eller sådär och på en annan skola hade ingen elev den åsikten. På en skola svarade ytterst få att det varit bra eller mycket bra, medan fler än hälften av eleverna på en annan skola valde dessa svarsalternativ. Skillnaderna speglades också i elevernas kommentarer där majoriteten på en skola skrev att det var långtråkigt och att de inte lärt sig något, medan det i kommentarerna på en annan skola även skrevs att YAM varit kul, viktigt och att det lett till nya insikter. Det som framkom i kommentarerna på alla tre skolor var att det var tråkigt och uttråkande att sitta framför en skärm under så långt tid.

<u>Vad tyckte du om att delta i YAM?</u>	<u>Dåligt eller sådär</u>	<u>Ganska bra</u>	<u>Bra eller mycket bra</u>
Fysiska YAM	20%	15%	65%
Digitala YAM	40%	30%	30%

Svar fördelat på killar, tjejer och annat

Fysiska YAM: Genomgången av hur elevernas svar såg ut i relation till kön visade att lika många tjejer som killar tyckte att det var bra eller mycket bra att delta i YAM. Skillnaderna mellan dem var att bland resterande elever så svarade betydligt fler killar än tjejer att de upplevt deltagandet som *dåligt* eller *sådär*⁵. Samtliga elever som identifierade sig som annat ansåg att det var bra eller mycket bra att delta i YAM. Det samlade innehållet i kommentarerna återfanns bland både killar, tjejer och annat på båda skolor.

Digitala YAM: Här var skillnaderna mellan killar och tjejer inte särskilt stora⁶. Majoriteten av de sex elever som identifierade sig som annat upplevde deltagandet som "dåligt" eller "sådär". Kommentarer om att det digitala formatet gjorde att det blev tråkigt framkom bland både killar och tjejer på alla skolorna. De positiva kommentarerna om YAM på den ena skolan var skrivna av både killar och tjejer där. Eleverna som identifierade sig som annat kommenterade att de inte lärt sig särskilt mycket och det framkom önskemål om att YAM skulle tagit upp mer transfrågor.

⁵ 30% av killarna valde svarsalternativen "dåligt" eller "sådär" och 5% valde "ganska bra". Bland tjejerna svarade 10% "dåligt" eller "sådär" och 25% svarade "ganska bra".

⁶ 10% fler tjejer än killar upplevde deltagandet i YAM som bra eller mycket bra och 5% fler killar än tjejer upplevde deltagandet som "dåligt eller sådär" samt "ganska bra"

5.2 Ökad kunskap

Några av målen med YAM är att (1) ge skolungdomar färdigheter för att möta livets upp och nedgångar, (2) öka deras kunskap om psykisk hälsa samt (3) få kunskap om hur de kan stötta kompisar som har det jobbigt. Eleverna fick skatta sig själva på en skala från 1 – 5 utifrån dessa tre, där 1 = jag har inte lärt mig någonting och 5= jag har lärt mig jättemycket.

5.2.1 Psykisk hälsa och vad man kan göra själv för att må bättre

Samtliga elever

Fysiska YAM: På frågan om YAM gett ökad kunskap om vad man kan göra själv för att må bättre när livet känns jobbigt så skattade sig majoriteten av eleverna högt på svarsskalan men steget till skattningen i mitten var inte så stort. Här var variationen mellan svarsfördelningen på de två skolorna väldigt liten. Gällande frågan om YAM gett ökad kunskap om psykisk hälsa så var elevernas svar fördelade nästan exakt likadant som på föregående fråga. I grova drag var det inte i heller i denna fråga särskilt stora variationer i elevsvaren mellan de två skolorna. Elevernas kommentarer till dessa frågor varierade från de som ansåg att de lärt sig väldigt mycket, till de som delvis ökat sin kunskap och de som tyckte att de inte lärt sig någonting. Bland sistnämnda hänvisade flera till att detta var kunskap de hade sedan tidigare och att de upplevt YAM som tråkigt. De elever som gav uttryck för ökat lärande i sina kommentarer lyfte fram att de nu visste vart de skulle vända sig om de behöver hjälp, att de lärt sig hur olika situationer kan hanteras och att det är positivt att normalisera att livet går upp och ner. Innehållet i kommentarerna återkom på båda skolorna.

Digitala YAM: På frågan om YAM gett ökad kunskap om vad man kan göra själv för att må bättre när livet känns jobbigt så placerade sig majoriteten av eleverna på alla tre skolorna lågt på svarsskalan. Detta var den uppföljningsfråga där skillnaderna mellan de tre skolornas olika elevsvar var som minst. Gällande frågan om YAM gett ökad kunskap om psykisk hälsa så skattade sig fortfarande en majoritet av eleverna lågt men här var dock glappet till skattningen i mitten mindre. Skillnaderna mellan de tre skolornas olika elevsvar var stora⁷. I kommentarerna till dessa båda frågor skrev eleverna på alla tre skolor att detta var kunskap de redan hade sedan tidigare/inte hade lärt sig något nytt. På skolorna fanns dock också kommentarer om att YAM gett bra tips, innehöll bra kunskap att få och att lärandet hade ökat i olika grader. På en skola skrev ett par elever i kommentarerna att de själva inte mår så bra. På en annan skola efterfrågades mer konkreta tips på vad man kan göra själv för att må bra.

YAM har gett mig ökad kunskap om vad jag kan göra själv för att må bättre när livet känns jobbigt	1-2	3	4-5
Fysiska YAM	20%	35%	45%
Digitala YAM	55%	30%	15%

⁷ Andelen elever som valde 1-2 skiftade mellan 60% på en skola, drygt 45% på en annan och ca 5% på en tredje. Andelen som valde 4-5 var nästan 10% på en skola, drygt 25% på en annan och nästan 40% på en tredje.

YAM har gett mig ökad kunskap om psykisk hälsa	1-2	3	4-5
Fysiska YAM	20%	35%	45%
Digitala YAM	45%	35%	20%

Svar fördelat på killar, tjejer och annat

Fysiska YAM: På dessa båda frågor skattade killarna sin upplevda kunskapsökning något högre än tjejerna. Den största skillnaden mellan könen var att fler tjejer än killar valde svarsalternativ 3 på båda frågorna. Alla elever som identifierat sig som annat placerade sig på nummer 3. I jämförelsen mellan de båda skolorna framkommer att på den ena skolan var det ingen skillnad mellan killar och tjejer gällande andelen elever som skattat sin kunskapsökning högt. Skillnaden mellan könen kommer därför från en av skolorna. På båda skolor stod tjejerna för majoriteten av de kommentarer som gav uttryck för att YAM var lärorikt. I kommentarerna från eleverna som identifierade sig som annat lyftes det fram både att detta var kunskap man ansåg sig ha haft sedan tidigare och att man upplevde att YAM gett alternativ till vad man kan göra för att slappna av.

Digitala YAM: På frågan om YAM gett ökad kunskap om vad man kan göra själv för att må bättre när livet känns jobbigt så valde fler killar än tjejer de låga svarsalternativen på skalan⁸. Bland tjejerna skattade också en majoritet lågt, men nästan lika många valde nummer 3⁹. På två av skolorna var det större andel killar som valde de låga svarsalternativen, men på en skola var det tvärt om. Bland eleverna som identifierade sig som annat valde en stor majoritet de låga svarsalternativen. På frågan om YAM gett ökad kunskap om psykisk hälsa så skattade en större andel killar än tjejer lågt på alla tre skolorna, men det skiljde sig mycket mellan de tre skolorna hur stor den andelen var¹⁰. Bland eleverna som identifierade sig som annat valde en stor majoritet svarsalternativen 1-2. Innehållet i kommentarerna till dessa två frågor återfanns bland både tjejer och killar på alla tre skolorna.

5.2.2 Stötta kompisar som har det jobbigt

Samtliga elever:

Fysiska YAM: På frågan om YAM gett ökad kunskap om hur man kan stötta kompisar som har det jobbigt så placerade sig majoriteten av eleverna högt på svarsskalan. Det fanns ingen större skillnad mellan fördelningen av elevsvaren på de båda skolorna¹¹. I kommentarerna till frågan gav en majoritet av eleverna uttryck för att detta var kunskap de hade med sig sedan tidigare. Det fanns dock även kommentarer som lyfte fram att elever upplevt att de lärt sig mycket och att de lärt sig "något litet". Innehållet i kommentarerna återfanns på båda skolor.

⁸ Killarnas val → 1-2: 60%, 3: 30%, 4-5: 10%

⁹ Tjejernas val → 1-2: 45%, 3: 40%, 4-5: 15%

¹⁰ Andelen killar som valde siffrorna 1-2 var 70% på en skola, 55% på en annan och 20% på en tredje.

¹¹ På den ena skolan hade lika många elever valt svarsalternativet 3 som 4-5. I övrigt var variationen liten.

Digitala YAM: På den här frågan skattade majoriteten av eleverna lågt på svarsskalan. Det var dock stora skillnader mellan de tre skolorna gällande andelen elever som skattade sig lågt¹². Skillnaderna var mindre mellan skolorna när det gällde andelen som placerade sig högt på svarsskalan. På alla skolorna innehöll elevernas kommentarer till frågan att detta var kunskap de hade sedan tidigare. På två av skolorna fanns också kommentarer som visade att detta var något som YAM gett dem mer kunskap om. Den skolan som överlag hade flest låga skattningar noterade här sin högsta andel elever som valt siffrorna 4-5.

<u>YAM har gett mig ökad kunskap om hur jag kan stötta kompisar som har det jobbigt</u>	<u>1-2</u>	<u>3</u>	<u>4-5</u>
Fysiska YAM	20%	35%	45%
Digitala YAM	45%	30%	25%

Svar fördelat på killar, tjejer och annat

Fysiska YAM: I denna fråga fanns bara en marginell skillnad mellan fördelningen av killarnas och tjejernas svar. Alla elever som identifierat sig som annat placerade sig på nummer 3. Det samlade innehållet i kommentarerna återfanns bland både killar, tjejer och annat på båda skolor.

Digitala YAM: Här var skillnaden stor mellan hur killar och tjejer valde att svara. Betydligt fler killar än tjejer valde att skatta sig lågt på svarsskalan¹³. Fler tjejer än killar skattade sitt lärande högt men här var skillnaden inte lika stor mellan könen¹⁴. Bland eleverna som identifierade sig som annat valde samtliga svarsalternativ 3. Vid en jämförelse mellan de tre skolorna framkommer att ovanstående mönster mellan könen återfanns på alla tre skolor. Innehållet i kommentarerna återfanns bland både killar och tjejer. Ingen av eleverna som identifierade sig som annat kommenterade frågan.

5.3 Upplevd nytta

Eleverna fick också skatta hur stor nytta de tror att de kommer att ha av det de lärde sig under YAM. Skattningen gjordes på en skala från 1 – 5 där 1 = ingen nytta av det jag lärt mig och 5= stor nytta av det jag lärt mig.

Samtliga elever

Fysiska YAM: En majoritet av eleverna skattade sig högt på svarsskalan men skillnaden mellan de olika svarsalternativen var inte särskilt stora. Här skiljde sig de båda skolorna åt så till vida att på den ena valde en majoritet av eleverna siffran 3 i sin skattning och på den andra placerade sig

¹² På en skola valde drygt 70% alternativ 1-2, på en annan var motsvarande siffra 50% och på en tredje 25%.

¹³ Ca 55% av killarna och 25% av tjejerna valde svarsalternativen 1-2.

¹⁴ Drygt 35% av tjejerna och 20% av killarna valde svarsalternativen 4-5.

majoriteten på de båda höga svarsalternativen. I kommentarerna till frågan framkom (på båda skolor) både tron att det skulle vara till nytta och att det inte skulle vara det.

Digitala YAM: På den här frågan skattade sig en majoritet av eleverna lågt på svarsskalan. Det var stor skillnad mellan hur elevsvaren fördelade sig på de tre skolorna. Både gällande andelen elever som skattade sig lågt och andelen som skattade sig högt¹⁵. I kommentarerna till frågan framkom både tron att det skulle vara till nytta, att det kanske skulle vara det och att det inte skulle vara till nytta. Fokus i kommentarerna skiftade mellan skolorna. Det var främst på en av skolorna som kommentarerna uttryckte tron om att lärandet från YAM skulle komma till nytta.

<u>Jag tror att jag kommer att ha nytta av det jag lärt mig i YAM</u>	<u>1-2</u>	<u>3</u>	<u>4-5</u>
Fysiska YAM	25%	35%	40%
Digitala YAM	45%	30%	25%

Svar fördelat på killar, tjejer och annat

Fysiska YAM: Här fanns det skillnader mellan killarnas och tjejernas svar. En majoritet av killarna valde de höga svarsalternativen medan majoriteten av tjejerna valde att placera sig på summer 3¹⁶. Bland de fyra eleverna som identifierade sig som annat skattade en sig lågt och de övriga högt. I kommentarerna från båda skolor var det bara bland tjejerna som det gavs uttryck för tron att de kommer att ha nytta av lärandet från YAM. Eleverna som identifierade sig som annat kommenterade både att YAM-kunskapen fanns sedan tidigare och tron att den skulle vara till nytta.

Digitala YAM: Här var det stor skillnad mellan hur killarnas och tjejernas svar fördelades¹⁷. Bland tjejerna var andelen elevsvar relativt jämt fördelade mellan spannen på svarsskalan. Bland eleverna som identifierade sig som annat skattade sig en stor majoritet lågt på skalan. I kommentarerna var det betydligt fler tjejer än killar som uttryckte att de tror att lärandet från YAM kommer till nytta och det var i synnerhet på en av skolorna som särskilt många tjejer lyfte fram den åsikten.

5.4 Åsikt om att skolan erbjuder YAM

I uppföljningen fick eleverna även svara på vad de tycker om att skolan erbjuder YAM, utifrån svarsalternativen dåligt, sådär, ganska bra, bra och mycket bra.

Samtliga elever

Fysiska YAM: En stor majoritet av eleverna svarade att de tycker att det är bra eller mycket bra att skolan erbjuder YAM. Majoriteten av eleverna på båda skolor delade den uppfattningen, men på den

¹⁵ På två av skolorna låg de låga skattningarna någorlunda nära varandra (inom spannet 45-55%) och på två skolor låg andelen höga skattningar i närheten av varandra (inom spannet 30-35%).

¹⁶ Ca 10% fler killar än tjejer valde svarsalternativen 4-5, medan ca 10% fler tjejer än killar valde alternativet 3.

¹⁷ Hälften av killarna valde siffrorna 1-2, 30% valde nummer 3 och resterande 20% nummer 4-5.

ena skolan var det lite fler än på den andra som valde dessa svarsalternativ. Majoriteten av kommentarerna gav uttryck för att YAM fyllt en viktig funktion och varit bra för dem som mår dåligt. Detta återkom i båda skolors kommentarer. På den ena skolan lyfte eleverna även fram att YAM varit lärorikt.

Digitala YAM: En stor majoritet av eleverna svarade att de tycker att det är bra eller mycket bra att skolan erbjuder YAM. Återigen skiljde sig skolorna åt sinsemellan. Denna gång genom att andelen elever som valde att svara "bra" eller "mycket bra" var mycket lägre på en av skolorna än på de andra två (där skattningarna såg i stort sett likadana ut)¹⁸. Majoriteten av kommentarerna gav uttryck för att det är positivt att skolan erbjuder YAM. Här lyfter eleverna fram att YAM är bra för dem som mår dåligt, bra för dem som inte kunde detta sedan tidigare, bra för förståelsen av hur det är att lida av psykisk ohälsa och bra information. Ovanstående innehåll återfanns i kommentarerna på alla tre skolor.

<u>Vad tycker du om att skolan erbjuder YAM?</u>	<u>Dåligt eller sådär</u>	<u>Ganska bra</u>	<u>Bra eller mycket bra</u>
Fysiska YAM	10%	15%	75%
Digitala YAM	15%	15%	70%

Svar fördelat på killar, tjejer och annat

Fysiska YAM: På denna fråga fanns det bara små variationer mellan hur killars och tjejers svar fördelades. Bland eleverna som identifierade sig som annat ansåg majoriteten att det var bra eller mycket bra att skolan erbjuder YAM. Innehållet i kommentarerna återfanns bland tjejerna och annat på båda skolor och bland killarna på den ena skolan.

Digitala YAM: Här var skillnaden stor mellan hur tjejer och killar valde att svara. Betydligt fler tjejer än killar valde svarsalternativen "bra" eller "mycket bra"¹⁹. Bland eleverna som identifierade sig som annat svarade hälften "dåligt" eller "sådär" och hälften "bra" eller "mycket bra". Kommentarererna som gav uttryck för att det är positivt att skolan erbjuder YAM kom från både tjejer och killar på alla tre skolor och från en av eleverna som identifierade sig som annat.

5.5 Övriga kommentarer/synpunkter om YAM

Eleverna fick slutligen svara på frågan om de har några övriga kommentarer eller synpunkter om YAM som de vill ge till skolan.

¹⁸ På två av skolorna svarade 80% av eleverna "bra" eller "mycket bra" och på en skola var motsvarande siffra ca 55%.

¹⁹ Ca 60% killar och nästan 80% tjejer valde dessa alternativ. 15% killar ansåg att det är "dåligt" eller "sådär" att skolan erbjuder YAM. Motsvarande siffra för tjejerna var ca 10%.

Samtliga elever

Fysiska YAM: I de svar som gavs efterfrågade en majoritet av eleverna på båda skolor möjligheten att få YAM igen och oftare. Här skiljde sig de båda skolorna åt genom att på den ena gavs det enbart uttryck för att YAM varit positivt. På den andra fanns dock några kommentarer där det framgick att YAM inte varit uppskattat (i dessa skrevs att YAM varit tråkigt, stökigt och inte inneburit något lärande).

Digitala YAM: I de svar som gavs lyfte eleverna på alla tre skolor fram att det var bra att YAM genomfördes på skolan. I konkretiserandet av vad som var bra skrev eleverna sammantaget att detta är frågor det är bra att prata om, att det hade varit bättre om YAM inte varit digitalt och att YAM-instruktören och medhjälparen gärna får komma till skolan igen. Det framkom också önskemål om att innehållet skulle fokusera mer på vad man konkret kan göra för att må bättre och hur man kan trösta någon. Önskemålen om konkreta tips kom främst från en skola.

Svar fördelat på killar, tjejer och annat

Fysiska YAM: Det var främst killar som stod bakom kommentarerna om att YAM inte varit uppskattat. Kommentarer om att eleverna önskade få YAM igen och oftare kom från både killar och tjejer på båda skolorna samt från en elev som identifierade sig som annat, på en av skolorna.

Digitala YAM: Sammantaget var det fler tjejer än killar som kommenterade att det var bra att YAM genomfördes på skolan. Det var en kille på en av skolorna som skrev att han tyckte att det hade varit bättre att ha YAM fysiskt och en annan kille, på en av de andra skolorna, som tyckte att instruktören och medhjälparen gärna fick komma till skolan igen.

6. Läsåret 2020/21 vs. läsåret 2019/2020

Fysiska YAM:

Vid en jämförelse mellan uppföljningsresultaten från läsåret 2020/2021 och läsåret 2019/2020 framkommer att för de två stadsskolornas del så är skillnaden inte särskilt stor. Vid en jämförelse mellan läsåren skattade eleverna på stadsskolorna i genomsnitt enligt följande gällande de tre frågorna om upplevd kunskapsökning samt frågan om tro att lärandet kommer till nytta:

<u>YAM har gett mig ökad kunskap om psykisk hälsa, vad jag själv kan göra för att må bättre, hur jag kan stötta en kompis som har det jobbigt + Jag tror att jag kommer att ha nytta av det jag har lärt mig i YAM</u>	<u>1-2</u>	<u>3</u>	<u>4-5</u>
Läsåret 2019/2020	20%	25%	55%
Läsåret 2020/2021	20%	35%	45%

1= jag har inte lärt mig någonting/ ingen nytta av det jag lärt mig, 5= jag har lärt mig jättemycket/stor nytta av det jag lärt mig

Likaså upplevde en stor majoritet av stadseleverna under båda läsåren att deltagandet i YAM var *bra* eller *mycket bra*, samt att det var *bra* eller *mycket bra* att skolan erbjöd YAM. Det kan följaktligen konstateras att en majoritet av eleverna på Landskronas två stadsskolor för andra läsåret i rad rapporterar att de ser positivt på att delta i YAM och på att skolan erbjuder YAM. Likaså upplever de att YAM ökat deras kunskap och de tror att de kommer att ha nytta av lärandet de fått från YAM.

Digitala YAM:

När de samlade uppföljningsresultaten från läsåret 2019/2020 bröts ner till vad eleverna i stadsskolorna respektive tätortsskolorna tyckte om YAM så framkom att i tätortsskolorna så skattade en majoritet av eleverna lågt på frågorna om kunskapsökning och frågan om tron att lärandet från YAM skulle komma till nytta.

När det gäller uppföljningsresultaten från de tre skolorna i tätorterna så kan de båda läsårens YAM inte jämföras med varandra. De redovisas dock i samma tabell nedan för att underlätta läsandet av rapporten. Eleverna på tätortsskolorna skattade i genomsnitt enligt följande gällande de tre frågorna om upplevd kunskapsökning samt frågan om tro att lärandet kommer till nytta:

<u>YAM har gett mig ökad kunskap om psykisk hälsa, vad jag själv kan göra för att må bättre, hur jag kan stötta en kompis som har det jobbigt + Jag tror att jag kommer att ha nytta av det jag har lärt mig i YAM</u>	<u>1-2</u>	<u>3</u>	<u>4-5</u>
Läsåret 2019/2020 – fysisk YAM	40%	30%	30%
Läsåret 2020/2021 – digital YAM	45%	35%	20%

1= jag har inte lärt mig någonting/ ingen nytta av det jag lärt mig, 5= jag har lärt mig jättemycket/stor nytta av det jag lärt mig

Under båda läsåren ansåg majoriteten av eleverna i tätortsskolorna att det varit *dåligt/sådär* att delta i YAM. En majoritet av dem ansåg dock att det var *bra/mycket bra* att skolan erbjöd YAM.

7. Slutord och reflektion

Den här rapporten har framför allt fokuserat på att belysa perspektiven fysisk vs. digital YAM samt jämförelsen mellan hur elever av olika kön upplevt YAM. När det kommer till att jämföra resultaten mellan de två läsåren så behöver dock följande förtydligande göras:

Under läsåret 2019/2020 så ansåg en majoritet av *samtliga* elever, sammanlagt på *alla* stadens skolor, att YAM inneburit en kunskapsökning och att lärandet från YAM skulle komma till nytta. När enbart resultaten från tätortsskolorna summerades från läsåret 2019/2020 så framkom dock att på dessa skolor så ansåg en majoritet av eleverna att YAM *inte* inneburit en kunskapsökning och eleverna gav uttryck för att de *inte* trodde att de skulle komma att ha nytta av lärandet från YAM. Att resultatet blev så positivt när samtliga skolors elevsvar summerades berodde därför på att de höga

skattningarna i stadsskolornas elevsvar var så många att de viktade det *sammanlagda* resultatet till att visa hög kunskapsökning och hög tro att lärandet från YAM skulle komma till nytta.

Utifrån detta och utifrån resultaten i den här rapporten så kan vi konstatera att stadsskolornas uppföljningsresultat från två läsårs genomförande av fysiska YAM ser ungefär likadana ut. Under båda de gångna läsåren har en majoritet av eleverna (ungefär hälften) valt höga skattningssiffror för att beskriva sitt lärande och sin tro om nytta av YAM.

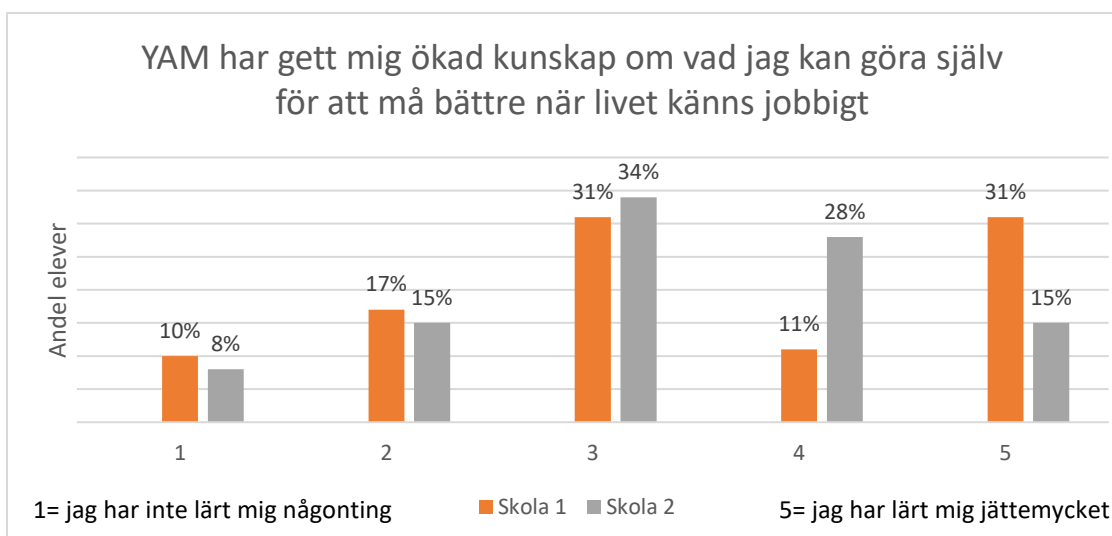
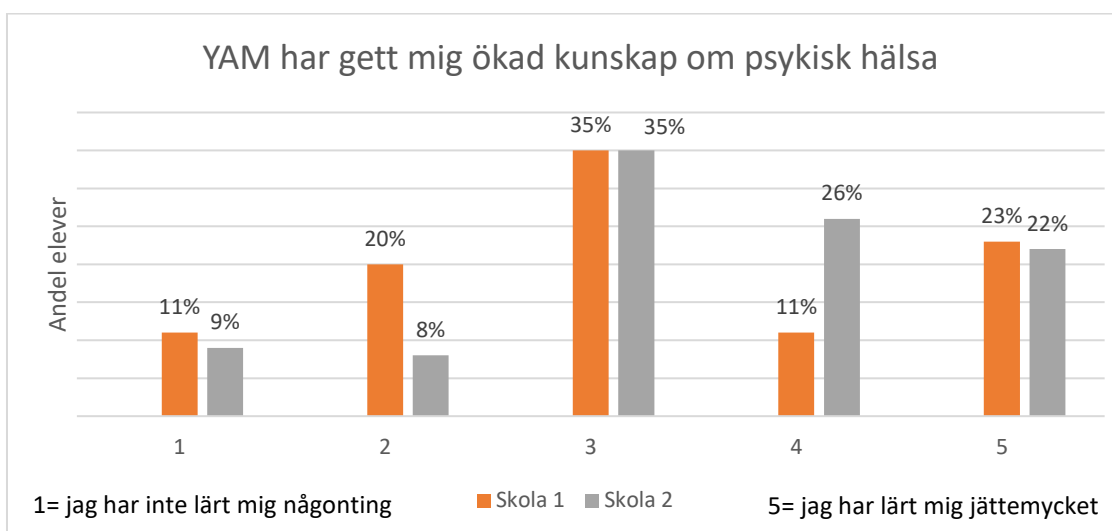
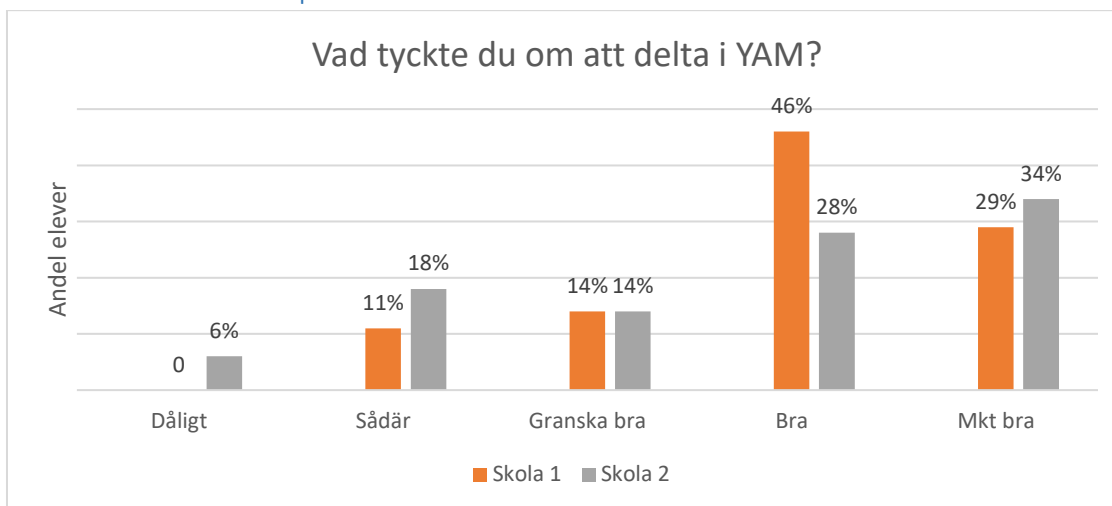
Tätortsskolornas uppföljningsresultat från fysiska YAM 2019/2020 och digitala YAM under följande läsår, har visat att dessa två uppföljningsresultat inte skiljer sig mycket åt sinsemellan. Här har en majoritet av eleverna under båda läsåren skattat lågt både gällande kunskapsökning och tron om nytta av YAM. Det är svårt att säga något om vilka slutsatser som kan dras av detta. I synnerhet eftersom det som utvärderats i tätortsskolorna har varit två väldigt olika utbildningsinsatser som därför inte med rättvisa kan jämföras rakt av. Fysiska YAM har inte genomförts tillräckligt många gånger för att det ska vara möjligt att göra ett uttalande om huruvida skillnaderna i resultaten mellan stads- och tätortsskolor är en engångsföreteelse eller ej.

Resultaten från elevuppföljningarna i YAM väcker på många sätt fler frågor än vad de ger svar. Trots de begränsningar det digitala formatet inneburit, och trots att flera elever var kritiska till det digitala formatet, så anger ändå i genomsnitt 20-25% av eleverna att YAM inneburit en kunskapsökning om psykisk hälsa och om hur man stöttar kompisar som har det jobbigt. Nästan en tredjedel av eleverna som deltog i digitala YAM trodde också att de skulle komma att ha nytta av det de lärt sig. Hur ska vi tolka det? Eleverna som erbjöds digitala YAM fick betydligt färre timmars utbildning än vid fysiska YAM, men skulle det kunna vara så att det digitala formatet trots allt är ett underskattat format för samtal och lärande om psykisk hälsa? Är det en tillfällighet att killar skattar sin kunskapsökning lägre än tjejer vid digitala YAM och högre än tjejer vid fysiska YAM? Hur harmonierar denna upptäckt med erfarenheterna från distansundervisningen under pandemin? Vad är det egentligen tätortseleverna tycker är negativt med att delta i YAM, när en majoritet av dem samtidigt anger att det är *bra* eller *mycket bra* att skolan erbjuder YAM? Vad är egentligen ett bra resultat när det gäller YAM? Är det bra att ungefär hälften av eleverna skattar hög kunskapsökning och nytta i stadsskolorna, eller borde det vara mer satt i relation till resurserna som krävs för att genomföra YAM?

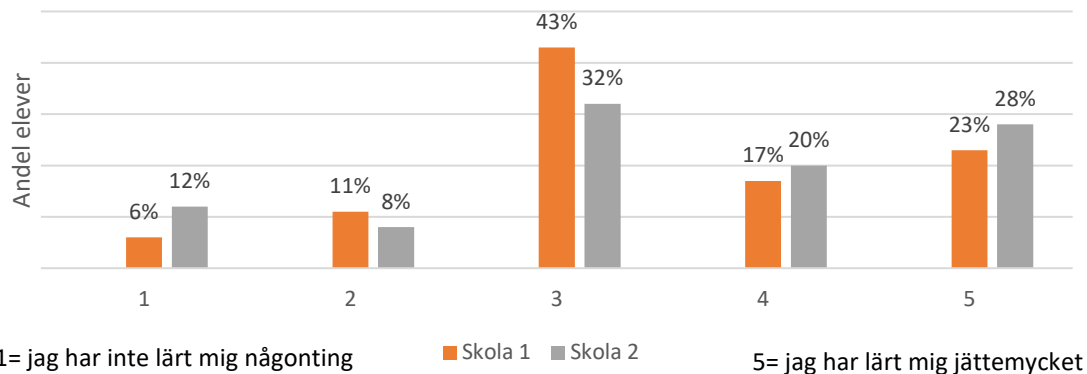
Det vi i alla fall kan konstatera i den här rapporten är att för andra läsåret i rad har en majoritet av eleverna på alla fem skolor uppgett att de tycker att det är *bra* eller *mycket bra* att YAM erbjuds på skolan. Detta har eleverna under båda läsåren motiverat med att det är viktigt att prata om de här frågorna, att det är bra för elever som mår dåligt och bra för dem som inte kunde detta sedan tidigare. YAM har sett olika ut i fysisk och digital form, men att skolan erbjuder en arena för samtal och lärande om psykisk hälsa verkar vara något eleverna uppskattar och vill fortsätta ha framöver.

8. Bilagor

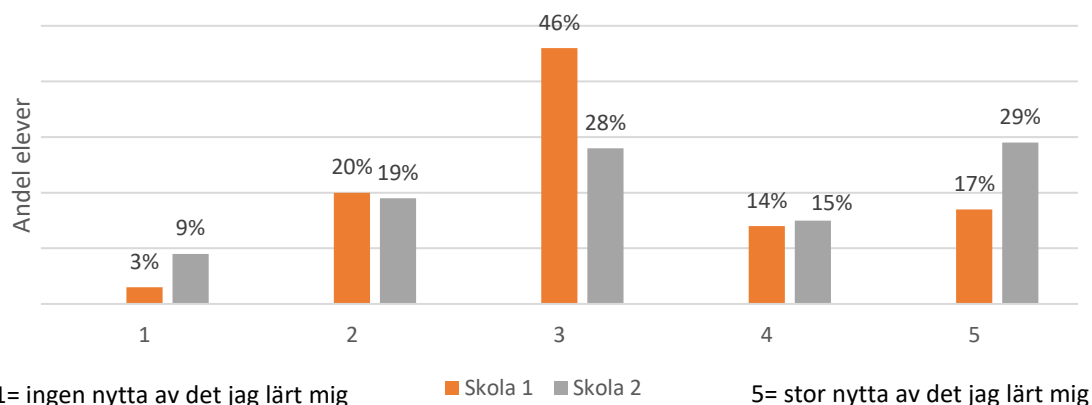
8.1 Elevsvar fördelat på skolor stad

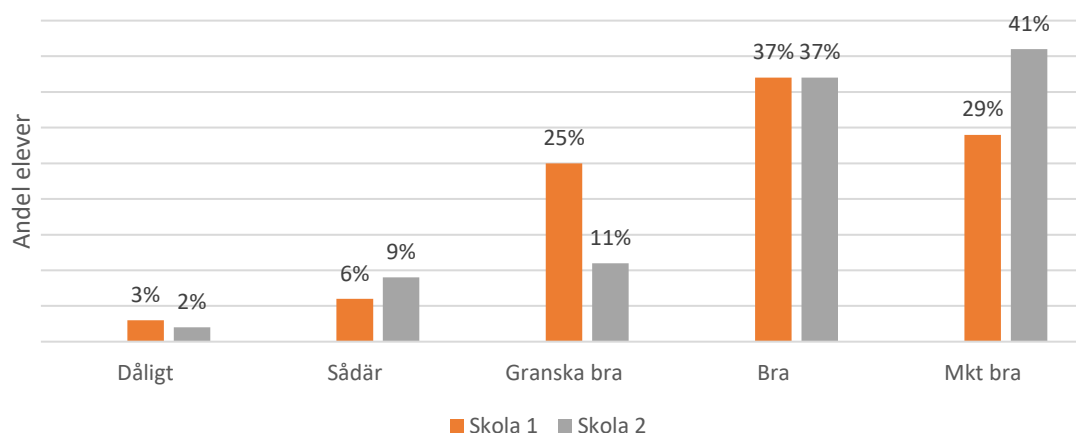
YAM har gett mig ökad kunskap om hur jag kan stötta kompisar som har det jobbigt

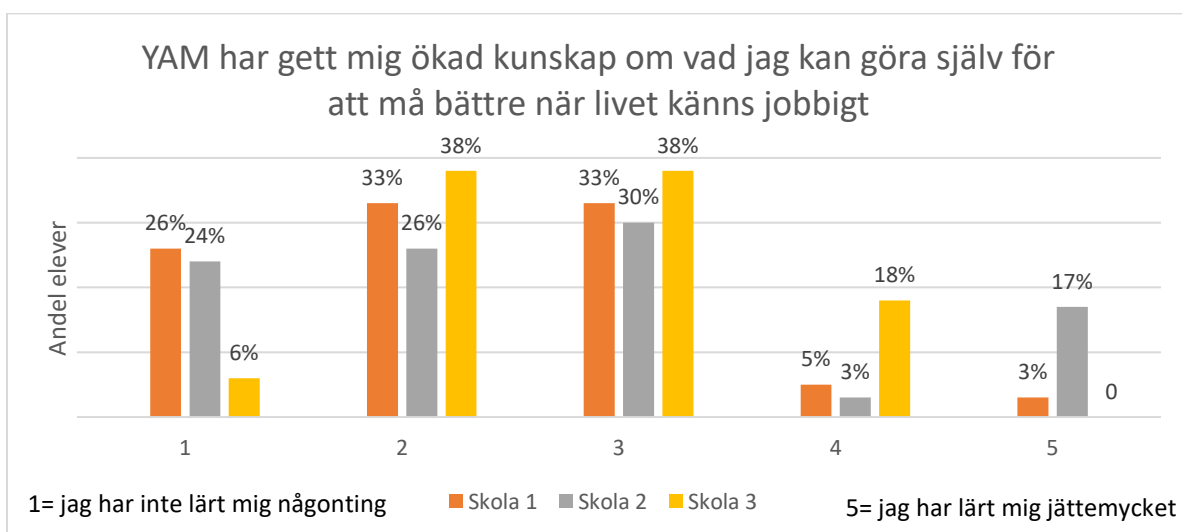
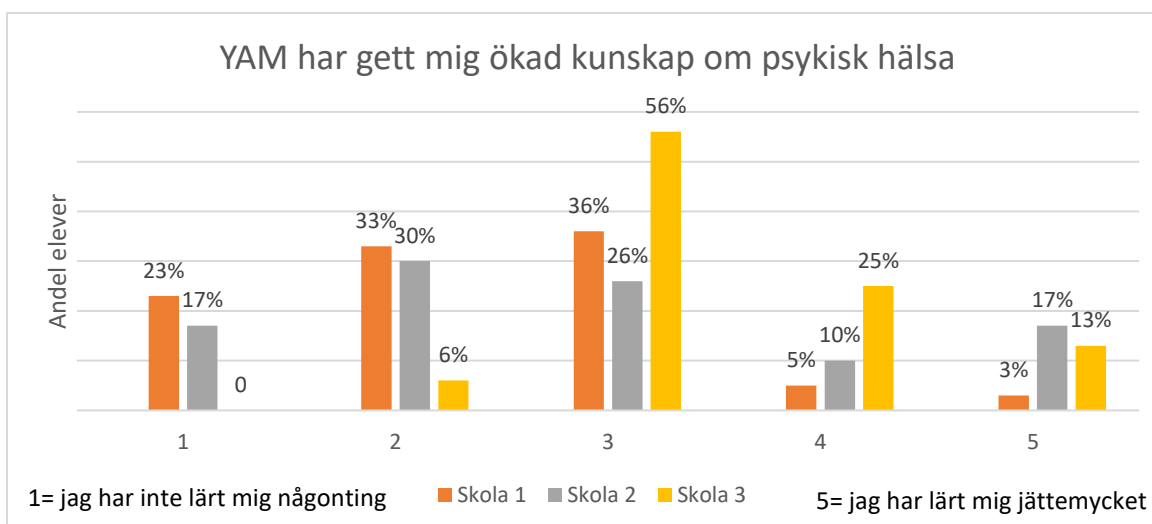
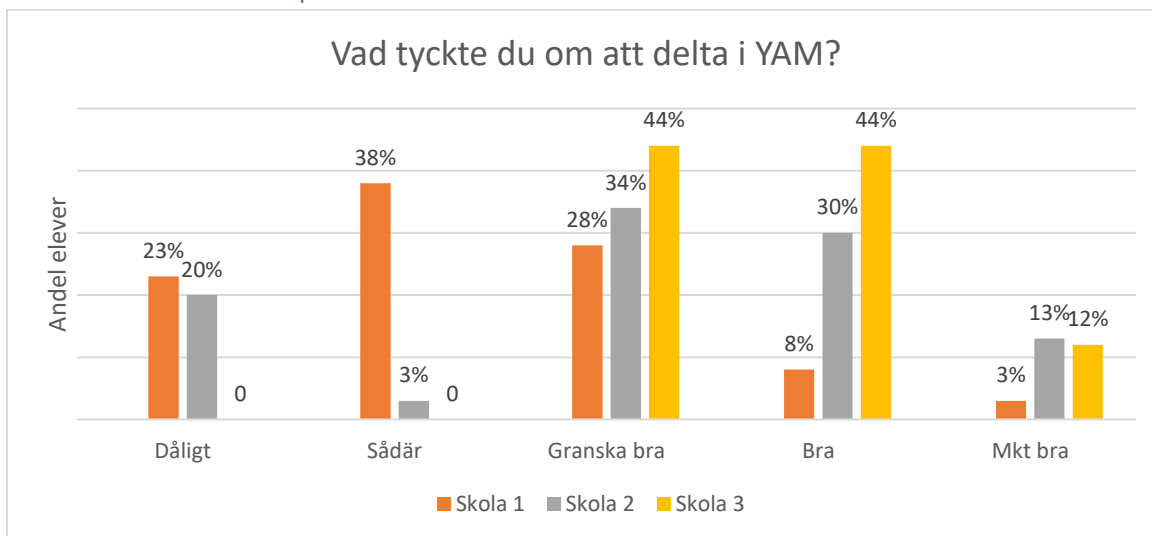
Jag tror att jag kommer att ha nytta av det jag lärt mig i YAM

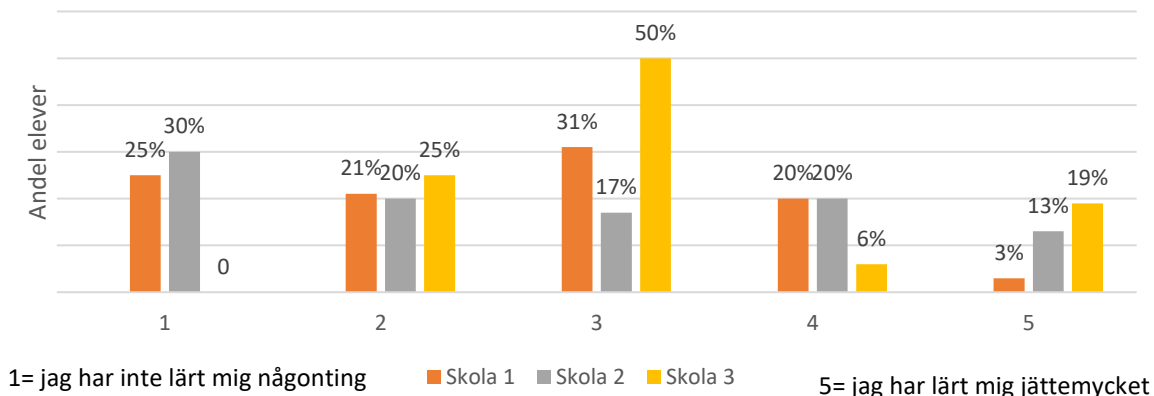
Vad tycker du om att skolan erbjuder YAM?

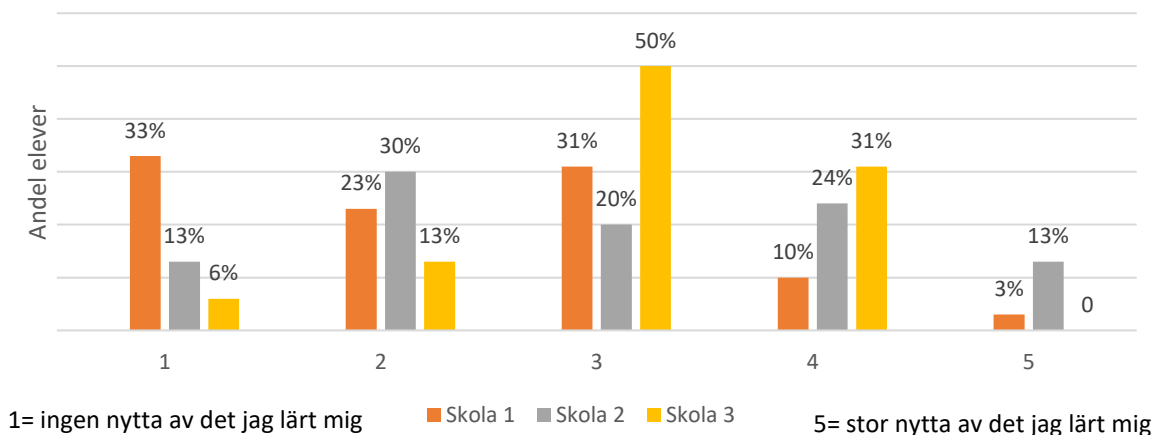
8.2 Elevsvar fördelat på skolor tätorter

YAM har gett mig ökad kunskap om hur jag kan stötta kompisar som har det jobbigt

Jag tror att jag kommer att ha nytta av det jag lärt mig i YAM

Vad tycker du om att skolan erbjuder YAM?

